

Získávání expresních dat
Uplatnění v medicíně
Analýza expresních dat
Příklad použití microarray dat v
klasifikaci nádorů

Příště

Štěpení proteinů a hmotnostní
spektra

IV107 Bioinformatika I

Přednáška 8

Katedra informačních technologií
Masarykova Univerzita Brno

Jaro 2010

- ▶ Alternativní struktury DNA
 - ▶ křížová
 - ▶ triplex
 - ▶ tetraplex
- ▶ Tandemová a jiná opakování (Xlandscape)
- ▶ Interakce DNA/protein (TRANSFAC, TESS)
 - Egr-1** early growth response 1 (induces apoptosis, consensus WTGCGTGGGCGK)
 - GATATACGG** Msx-1 (aka Hox-7; muscle segment homeobox-like 1; CNGTAWNTG)
- ▶ Interakce protein/protein (DIP, PIP)
- ▶ Fylogenetické stromy (program PHYLIP)
 - ▶ Matice párových vzdáleností
 - ▶ UPGMA, NJ, max parsimony, ML
 - ▶ format Newick A(B(D,E),C)

Získávání expresních dat

Uplatnění v medicíně

Analýza expresních dat

Příklad použití microarray dat v klasifikaci nádorů

Příště

Štěpení proteinů a hmotnostní spektra

Cesta k údajům o expresi

Získávání expresních dat

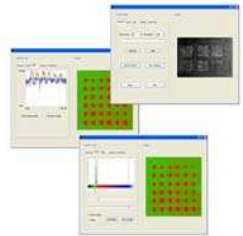
Uplatnění v medicíně

Analýza expresních dat

Příklad použití microarray dat v
klasifikaci nádorů

Příště

Štěpení proteinů a hmotnostní
spektra

Získávání expresních dat

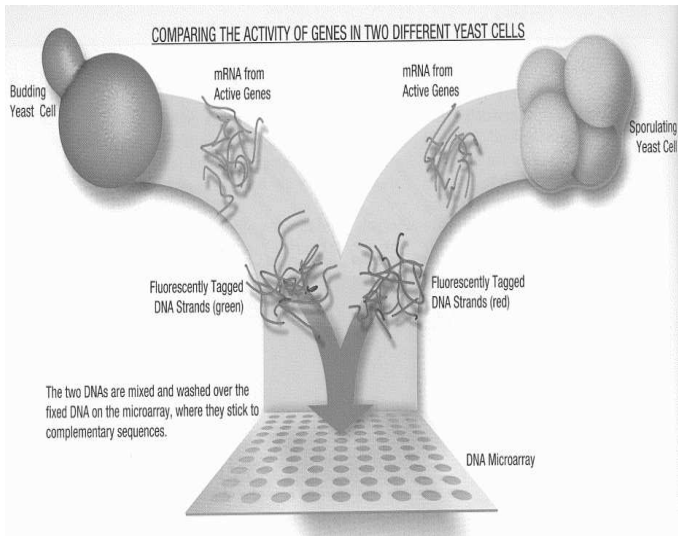
Uplatnění v medicíně

Analýza expresních dat

Příklad použití microarray dat v
klasifikaci nádorů

Příště

Štápení proteinů a hmotnostní
spektra

Získávání expresních dat

Uplatnění v medicíně

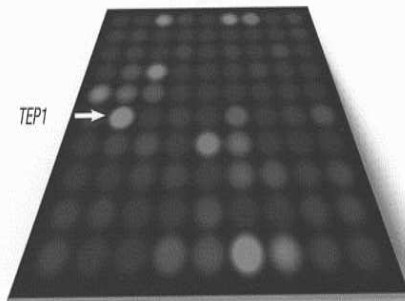
Analýza expresních dat

Příklad použití microarray dat v
klasifikaci nádorů

Příště

Štěpení proteinů a hmotnostní
spektra

A scanner measures the fluorescence of each dye separately.

The higher ratio of red to green fluorescence at the spot labeled *TEP1*, for instance, shows that the *TEP1* gene is expressed more highly in sporulating than in budding yeast cells.

Nasnímaný obraz z DNA čipu vypovídá o přítomnosti DNA určité sekvence ve vzorku

Získávání expresních dat

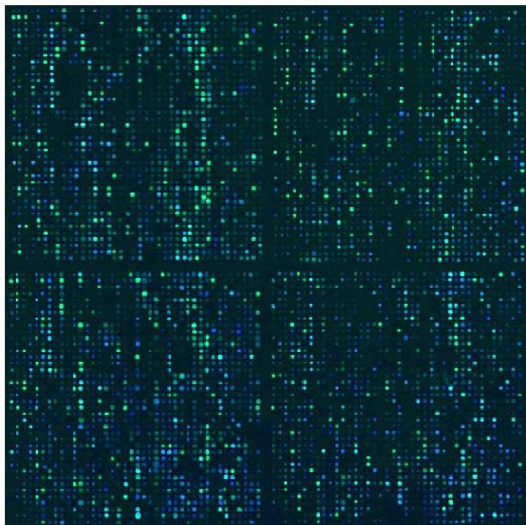
Uplatnění v medicíně

Analýza expresních dat

Příklad použití microarray dat v
klasifikaci nádorů

Příště

Štěpení proteinů a hmotnostní
spektra

Získávání expresních dat

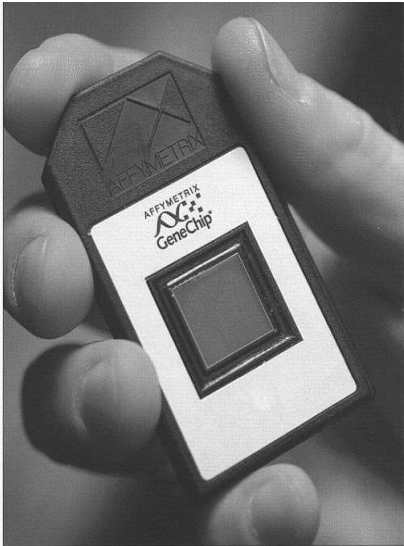
Uplatnění v medicíně

Analýza expresních dat

Příklad použití microarray dat v
klasifikaci nádorů

Příště

Štěpení proteinů a hmotnostní
spektra

*Factory-made DNA chips such as this one
are produced with techniques normally
used in the semiconductor industry.*

Získávání expresních dat

Uplatnění v medicíně

Analýza expresních dat

Příklad použití microarray dat v
klasifikaci nádorů

Příště

Štěpení proteinů a hmotnostní
spektra

Rakovina nekontrolované dělení buněk v důsledku
mutace (onkogeny, supresory nádorů).

Měření genové exprese nachází uplatnění v diagnostice
rakoviny.

- ▶ o jaký druh rakoviny se jedná ?
- ▶ jaká je prognóza pro danou diagnózu ?

Získávání expresních dat

Uplatnění v medicíně

Analýza expresních dat

Příklad použití microarray dat v
klasifikaci nádorů

Příště

Štěpení proteinů a hmotnostní
spektra

- ▶ Myelogenní, lymfocytická, akutní, chronická ?
- ▶ Acute Myelogenous Leukemia (AML) Acute Lymphocytic Leukemia (ALL)
- ▶ Nemá se produkovat dostatečné množství krvinek
- ▶ Anemie → slabost, infekce, snížená srážlivost krve
- ▶ AML: 10,000 případů ročně
- ▶ ALL: 3,500 dospělí / 2,400 novorozenci
- ▶ AML nebo ALL ?

Získávání expresních dat

Uplatnění v medicíně

Analýza expresních dat

Příklad použití microarray dat v
klasifikaci nádorů

Příště

Štěpení proteinů a hmotnostní
spektra

- ▶ **Diagnóza ve specializované laboratoři**
 - ▶ ALL: 58
 - ▶ AML: 14
- ▶ **Léčba: chemoterapie, transplantace kostní dřeně**
 - ▶ ALL: corticosteroidy, vincristin, methotrexat, L-asparaginasa
 - ▶ AML: daunorubicin, cytarabin
- ▶ **Správná diagnóza je velice důležitá pro nasazení správné léčby**
- ▶ **Microarray může podporovat rozhodování**

Příklad sady genů, které korelují s prognózou

Získávání expresních dat

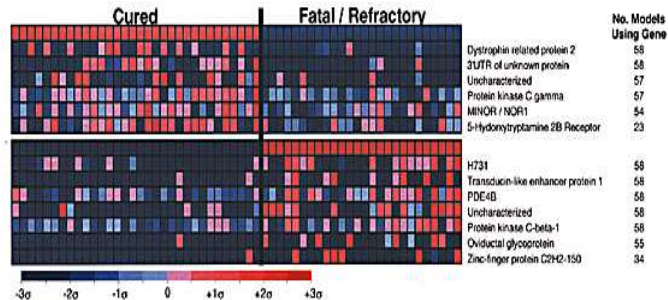
Uplatnění v medicíně

Analýza expresních dat

Příklad použití microarray dat v
klasifikaci nádorů

Příště

Štápení proteinů a hmotnostní
spektra

- ▶ měření s nízkým počtem opakování
- ▶ rozpoznávání obrazu
- ▶ převod na matici číselných hodnot
- ▶ normalizace
- ▶ statistika jednotlivých pozic a genů (průměrná hodnota, rozptyl, eliminace extrémních hodnot, atd.)
- ▶ kontrast: dvě sady experimentálních podmínek
- ▶ specifika: $n \gg p$
- ▶ PCA, LDA, shluková analýza (clustering), strojové učení
- ▶ analýza v kontextu funkce (GO, KEGG)
- ▶ analýza v kontextu sekvence (blízké motivy a geny, zvláště promotor)
- ▶ analýza časových a prostorových řad (koregulované geny)

Získávání expresních dat

Uplatnění v medicíně

Analýza expresních dat

Příklad použití microarray dat v klasifikaci nádorů

Příště

Štěpení proteinů a hmotnostní spektra

Co je to expresní profil?

Získávání expresních dat

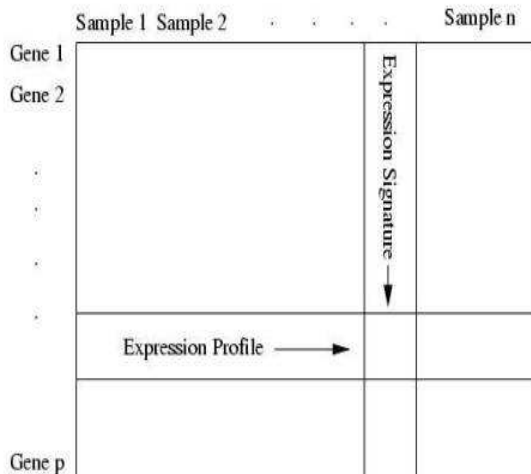
Uplatnění v medicíně

Analýza expresních dat

Příklad použití microarray dat v
klasifikaci nádorů

Příště

Štápení proteinů a hmotnostní
spektra

Jak zjišťujeme podobnost dvou expresních profilů či jejich schopnost klasifikovat vzorek?

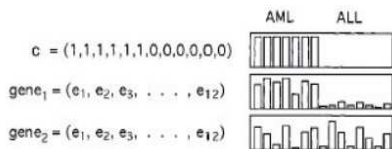
Získávání expresních dat
Uplatnění v medicíně

Analýza expresních dat

Příklad použití microarray dat v
klasifikaci nádorů

Příště

Štěpení proteinů a hmotnostní
spektra

Expresní profil je chápán jako množina bodů v multidimenzionálním prostoru, popř. jako sada postupných výběrů z populace genů či zdroj informací o vzorku

c.gene1 vektorový součin (cos uhlu, který zvírají)

d(c, gene) euklidovská vzdálenost (postihuje i absolutní hodnoty exprese)

corr(c, gene) korelace

MI(c, gene) vzájemná informace

Získávání expresních dat

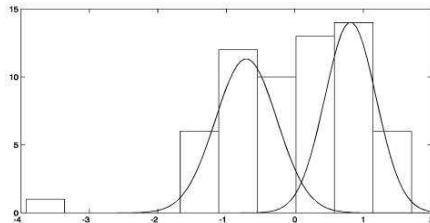
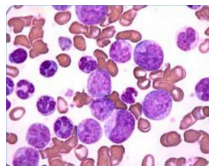
Uplatnění v medicíně

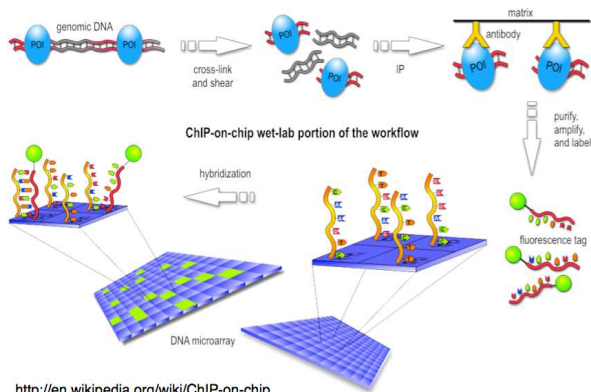
Analýza expresních dat

Příklad použití microarray dat v
klasifikaci nádorů

Příště

Štápení proteinů a hmotnostní
spektra

<http://en.wikipedia.org/wiki/ChIP-on-chip>

Získávání expresních dat
Uplatnění v medicíně

Analyza expresních dat

Příklad použití microarray dat v
klasifikaci nádorů

Příště

Štěpení proteinů a hmotnostní
spektra

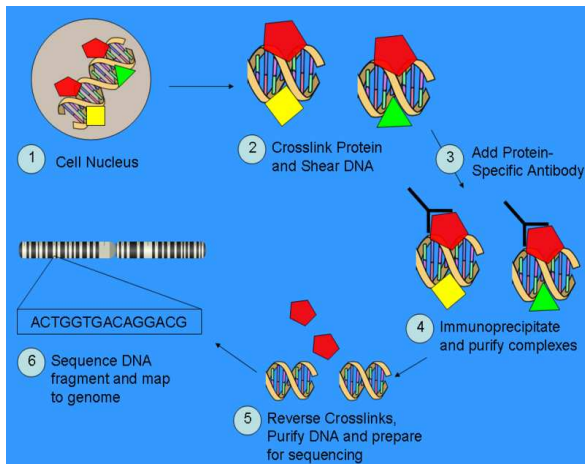
Získávání expresních dat
Uplatnění v medicíně

Analyza expresních dat

Příklad použití microarray dat v
klasifikaci nádorů

Příště

Štěpení proteinů a hmotnostní
spektra

In-situ hybridization

**In situ hybridization of
Acs15 in mouse E14.5**

Získávání expresních dat
Uplatnění v medicíně

Analýza expresních dat

Příklad použití microarray dat v
klasifikaci nádorů

Příště

Štěpení proteinů a hmotnostní
spektra

Získávání expresních dat

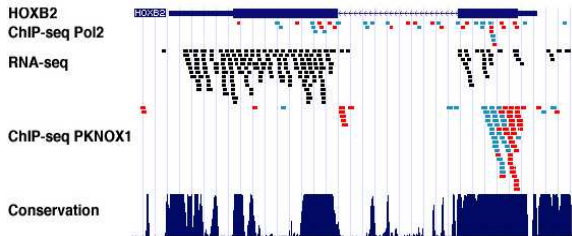
Uplatnění v medicíně

Analýza expresních dat

Příklad použití microarray dat v
klasifikaci nádorů

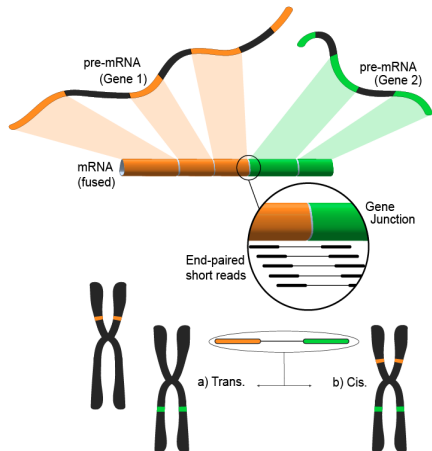
Příště

Štěpení proteinů a hmotnostní
spektra

ChIP-seq and RNA-seq data exemplified at the HOXB2 gene

RNA-Seq v diagnostice rakoviny

Získávání expresních dat

Uplatnění v medicíně

Analýza expresních dat

Příklad použití microarray dat v
klasifikaci nádorů

Příště

Štěpení proteinů a hmotnostní
spektra

Multiclass cancer diagnosis using tumor gene expression signatures (Ramdaswamy et al., 2001)

Získávání expresních dat

Uplatnění v medicíně

Analýza expresních dat

Příklad použití microarray dat v klasifikaci nádorů

Příště

Štěpení proteinů a hmotnostní spektra

- ▶ V praxi se k diagnostice používá soubor klinických a histologických vyšetření.
- ▶ Je možné je nahradit molekulárním vyšetřením ?
 - ▶ 218 nádorů a 90 zdravých tkání
 - ▶ microarray (exprese genů)
 - ▶ 5 000 000 zjištěných hodnot
 - ▶ metody strojového učení (CLUSTER, SOM, SVM)
 - ▶ klasifikace (OVA = one v. all)
 - ▶ úspěšnost 78%

Získávání expresních dat

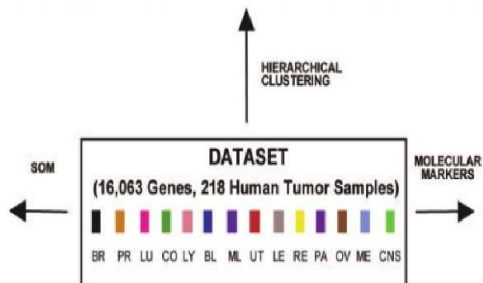
Uplatnění v medicíně

Analýza expresních dat

**Příklad použití microarray dat v
klasifikaci nádorů**

Příště

Štěpení proteinů a hmotnostní
spektra

Hierarichické aglomerativí zhlukování

Získávání expresních dat

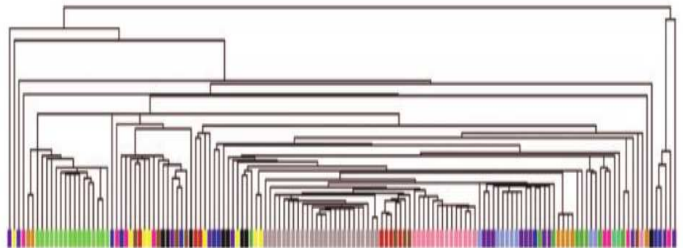
Uplatnění v medicíně

Analýza expresních dat

**Příklad použití microarray dat v
klasifikaci nádorů**

Příště

Štěpení proteinů a hmotnostní
spektra

Jak funguje klasifikace do více tříd

Získávání expresních dat

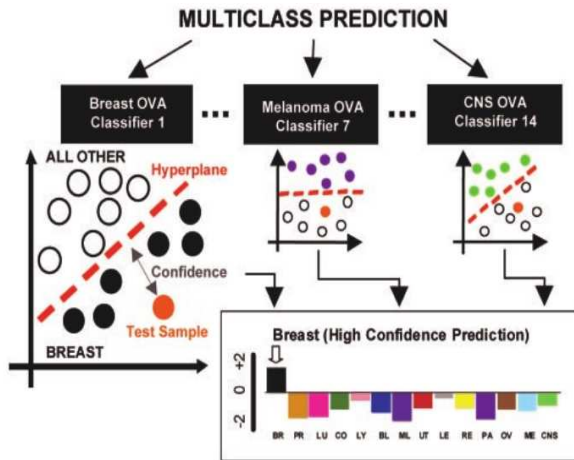
Uplatnění v medicíně

Analýza expresních dat

Příklad použití microarray dat v
klasifikaci nádorů

Příště

Štěpení proteinů a hmotnostní
spektra

Kvalita predikcí s různými stupni spolehlivosti

Získávání expresních dat

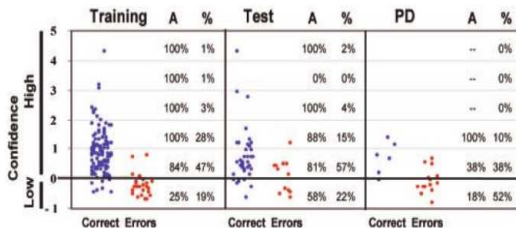
Uplatnění v medicíně

Analýza expresních dat

Příklad použití microarray dat v
klasifikaci nádorů

Příště

Štápení proteinů a hmotnostní
spektra

Počet genů potřebný k úspěšné klasifikaci

Získávání expresních dat

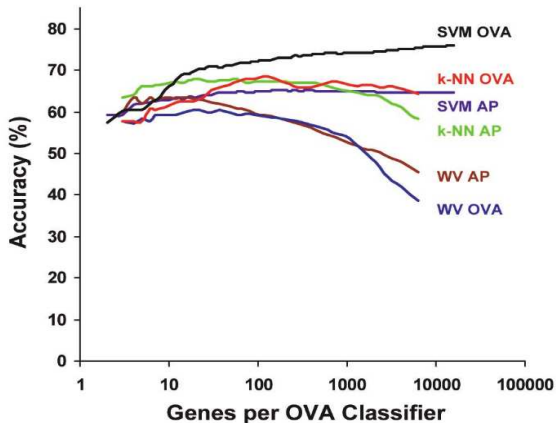
Uplatnění v medicíně

Analýza expresních dat

Příklad použití microarray dat v
klasifikaci nádorů

Příště

Štěpení proteinů a hmotnostní
spektra

Spolehlivost klasifikace

Získávání expresních dat

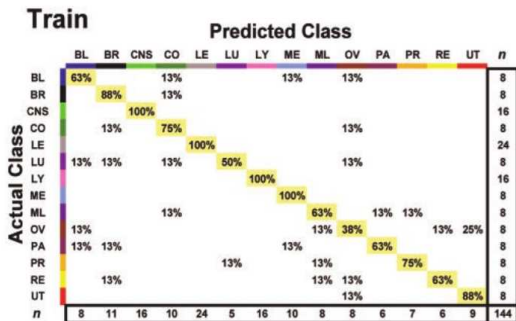
Uplatnění v medicíně

Analýza expresních dat

Příklad použití microarray dat v
klasifikaci nádorů

Příště

Štápení proteinů a hmotnostní
spektra

Získávání expresních dat
Uplatnění v medicíně
Analýza expresních dat
Příklad použití microarray dat v
klasifikaci nádorů

Příště

**Štěpení proteinů a hmotnostní
spektra**

Štěpení proteinů a hmotnostní spektra

Dodatek

Dodatek

For Further Reading

For Further Reading

Dodatek

For Further Reading

X